13 Aug 70
284

EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis
sisse käik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16329
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 45

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Ans
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 128, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147.–
Termin (4 kuud) ..... kr. 52.–
Kuu ..... kr. 15.–

Kuulutusehind 75 öörі mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Emaspäeval, 3. augustil 1970
Upplaga C
Nr. 176 (3460)

Saksamaa eesti skautluse ja Ühendaja" laagri juht Ülo Semmel sealsete eesti gaidjuhtide Alice Foogiga (vasakul) ja Selma Kööga. (EPL-foto).

Eesti nooruse orus

700 noort "Ühendaja" laagris

BUNDENBACH (EPL) — Kui ületeleksime ja looduskaunelmaid laagripaiku, mida seejuni ülde on kasutatud maailmalaagriteks. Arvuti on see neljas maailmalaager — varasemad on toimunud Kanadas, Göteborgis ja Lakewoodis.

"Ühendaja" on peidetud Moselimaale, asub Koblenzist mõnikümmend kilomeetrit idas. Peidetud sõna tõsises mõttes, sest laager asub Bundenbachi külas mägimaastikus, mida liikavad järsud ja siigavad orud. Need on rohelised mäed, sest absoluteed kõrgused ei ole suured, küll aga relatiivsed.

Nii on Rahnental, mille lausikul põhjal, käärulise jõe Umber maalilmalaager on paigutatud, penaegu mussi maalimast eraldatud. Et "välismaailm pääseda" tuleb ronida mööda järsku talupeegade veeteed paar kilomeetrit ülespoole ja neid teid on ainult kaks.

Autojuhid, kes erilooga alla orgu on saanud sõita, teavad, et need paar kilomeetrit masinat pingutavad ja ka juhti. Autosõit oru põhjas tähendab aga jõe madalatest kohtadest läbisõitmist, et edasi saada, sest USA-sõjaväe poolt hiljuti kasutusse antud välisillad on kitsad ja mõeldud vaid jalakäijatele. Oru rohelised küljed töusevad järsult mõlemil pool, "leisel korral" tuleb kusagilt suitsu ja sellelt, et seal on saksa katoliiklikke noorte laager, asukohaga, mis on suitsu järele nähtav, kuid kuhu pääsemiseks tuleb käia mitmekilomeetriline raske ringtee.

Siin suletud "paradiisiaeda" saabusid esimestena Saksamaa eestlaste laagrielulajad Schönau eesti mynildikodust, siis tuldi ka Nürnbergi eestlased ja esimesed eelkäijad Rootsist, kes kohe asusid kaasa aitama.

Ao Vaks hakkas väravaspetsialistiks, Jüri Rauman sai hakkama looetusetuse peetud ettevõttega, ta viis paarikümne meetri pikkuse lipumasti oru lõpul järsult taevasse kerkiva kaljumäe otsas asuva kolmeteistkümnenda sajandi kosiivarreme "Schneidtburgi" juurde ülesse ja püstitas selle selliselt, et sinimustvalge mitte sinult lehvib üle laagri, vaid üle kogu ümbruse. Ja paljud teised abistavad käed kiirendasid ehituste valmimist, sest Saksamaa eestlasi ei ole kuigi palju ja nende "eelvägi" oli küllalt väikesearvuline.

Esimestena saabusid USA eesti noored 23. juuli pealelõunal Frankfurtist, paar tundi hiljem oli esimene "rootslaste" buss, millele veidi hiljem järgnesid Cleljäänud kolm bussi. Kanada kontingent saabus 180-penises koosseisus alles järgmisel päeval, olles läbirimul Frankfurtis terve hulga minibusse, mis laagriteedel osutusid kohaseiks.

Saabus veel 7 Inglismaa-eestlast, 3 "brasiillast", 1 "argentiinlane", 2 esindajat Norrast, 2 Taanist jne. Üks kauge külaline oli kogunu voimud vaevaks otsida Ühendaja üles väljudes Gaanast, siigavas Aafrikas, kus ta töötab UNICEF-i haridusprogrammi kaastöölisena.

"Ühendaja" maailmalaagri juhiks on Ülo Semmel, Saksamaa eesti skautluse juht ja tema abiks Linda Salumets, Saksamaa eesti gaidluse juht. Laager jaguneb poiste "Hiievalaks", mida juhib Ants Luik Saksamaalt ja tütarlaste "Aatevalaks", kus juhtideks on Linda Salumets Saksamaalt ja Maile Antsma Rootsist. Gaidide laagris on osavõtjaid 550 ümber. Kõikide maade noored on nii skaut- kui gaidlaagris jaotatud "tarvdeke", mis on paigutatud suurperedena kokku teiste maade peredega "küladesse". Moodus, mis tadega "küladesse". Moodus, mis ta-

Järg. lhk. 2.

Skaudid ja gaidid "Ühendaja" laagrivärava juures omavahelisi ettekandeid esitamas.

Myrdali-tüli Saksamaal

BONN — Professor Gunnar Myrdali nimi on ikka veel tuli tsentrumiks Lääne-Saksamaal. Myrdali, kellele anti Lääne-Saksa raamatukaupluste rahuauhind, suudistatakse mitmelt poolt selles, et ta oli üks osalisi hiidlaste väljasaadmisel 1945 ja seetõttu poleks tohtinud temale auhinda anda.

Lääne-Saksa raamatukaupluste hoiuühing kaitseb siiski Rootsima andmist ahistajanar Myrdalile. Selleks hases deklaratsioonis, mis sisaldab 7 punkti, öteldakse ms., et rootsi valitsus tegi väljaandmisele otsuse siis, kui neil suurvõimu olid ühisennud seisukohaks, et kõik sõjaotsa tulen sauta neisse paikadesse, kus nad olid kapitulatsioonі-päeval, 8. mail.

"Rootsi valitsus, kuhu G. Myrdal kuulus kaubandusministrina, oli sidunud ennast koondsvahtuse otsusega. Sidurid olevat välja arvad "nende endi soovil" kas sõjaeti või briti võimudele Saksamaal" öteldakse raamatukaupluste deklaratsioonis.

"Eestlane" jäeti välja Rootsi TV-s

Läänerikide TV ja raadiokommentaatorid on ära ta N. Liidust tri nud mitu intervjuud kodutega, kes seal on ehsaeeritud. Need o pan miseli vabadustnõudvad kirjanikud. Ja need intervjuud on tehtud isikute kindlat soovil, kuigi nad teavad, e tselle tagajärjeks on uued karistused, vangistused ja hullumaja panekud. Need intervjuud on saadja välja toodud.

Rootsi raadio kommenteerіs oma kolmapäevahtuse saates, mille nimeks on "Rapart" seda saadet ja andis sellest teatavaid osi. Nende intervjueeritavate vastused olid vene keelse, need olid tolgitud inglise keelde ja seal uitid nad pildile rootsi keelse tkestiga Esimene intervjueeritav kõneles raskustest. laagris ja jutustas, et ta on olnud kaasas oma "eesti kamraadi Matusha" hauda saatmisel.

Kuid rootslkeelses tekstis oli ära jäetud sõna "eesti", märgiti ainult "kamraadi".

Üks kaasmaalane on juba pöördunud raadiosheli poole küsimusega, et kas see väljajätmine oli tahtlik või tingitud oskamatusest. Ja kui see oli tahtlik, kas on see seotud varemate rootsi raadio ja TV intensioonidega eestlaste osast N. Liidus või on see ühekordne.

■ **Tunnistajate seletuse põhjal** ilmneb nüüd, et astampotmi plahvatusel Hiroshima kohal 6. augustil 1945 sai surma või surmavalt vigastada ka 23 ameeriklast, kes olid kohapeal sõjavangis. Ohvrite koguarvu Hiroshimas hinnatakse ameerikliaste piolt 66.000-le, kuna jaapanlased väidavad, et neid oli umbes 200.000.

Kunstlikult toodetavad inimesed sajandi lõpul

Sensatsioonina — ja une **maailmaimena** — esitab Lääne-Saksa ajakiri "STERN" (nr. 4 — 1970) need võimalused: juba enne sastituhande vabetust toota (uitmada) kunstlikuli inimesi. See pidavat toimuma «n. retort — või robot-emakas. Seemet koos munarakkhdeza võidakse osta, sesi nii mehe seemne- kui naise munarakke säilitatakse konservidena toosides.

Nii võivad mehed saada lapsi isegi pärast surma. Küsithus, mille korraldas ajakiri "Stern", näitas, et Lääne-Saksamaal vähemalt 3 miljonil naist valiksid raseduse asemel lapse saamise retort-emakas. Kõik see võimaldab ja põhjustab kõne imikute valmikust.

Loomade osas kasutatakse juba üle kümne aasta kunstlikku viljastamise võimalust. Viimasell aastail toimub see ka juba inimeste osas. Ajakiri "Stern" nimab, et juba praegu elab maailmas veerand miljonit inimest, kes sünnisti kunstliku viljastamise teel, ilma seksuaalse kontaktita (arsti poolt mehe seemneraldkude siitimise teel).

Sperma säilitamine on võimalik -196 kraadi (C järgi) juures. Ka eelnevad juba nn. pangad või varamud sperma saamiseks. Lääne-Saksamaal asub üks neist Frankfurtis, teine Bremenis.

Kunstlik raasestamine on tulevikus see võimalus, et vanemad võivad ise määrata oma lapse soo. Saksamaal õnnestus dr. Erich Schillingul Max-Planch-Instituudis mehe spermas nais- ja mees-seemneniidikeste eraldamine. Kavas on — konstrueerida suga määravate seemneniidikeste lasutamise (eraldamise) seadmed.

Seni oli see juhus, kas sünnib poiss või tüdruk, tulevikus on see juba määratav. Kunstliku retort-emaka konstrueerimise alal töötavad teadlased praegu Lääne-Saksamaal (prof. Smidt Göttingenis), Kanadas (dr. Callaghan) ja Inglismaal (prof. Gurdon), kus õnnestus retordis konna loomine.

USA-s (Michigani ülikoolis) toimuvad katsed, kuidas säilitada mehe seemnet pikemat aega (asutakümneid) konservina ja rasestusvõimelisena. See võimaldaks siis juba pnoruses sperma varumise selleks ajaks, kui soovitakse last ja kui seda ei võimalik enam biologiliis-tervisilikud tegurid.

Näiteks kinnitavad uurimused, et teatavate elukutsete juures avastitavad mehed sterilikeks (viljatuks). Näitena esitatakse sõkeldujad ja need mehed, kes töötavad allvee-

Järg. lhk. 2.

METSAKODU UUDISMAA
POSTGIRO 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Dr. O. Aule Saksa-Eesti esimeheks

Balti Seltsi rasnides tegutseva Saksa-Eesti sõprushingu eestipoolseks esimeheks valiti dr. rer. pol. Olgred Aule, kes töötab Münchenis ühe teaduslku institundi juures nõunikuna. Uus esimees on Eesti Ajutise Valitsuse minstri ja pangadirektori Eduard Aule noorim poeg.

Seoine kauaegne Saksa-Eesti sõprushingu eestipoolne esimees dr. phil. G. Ney tõmbus vanaduse tõttu tagasi.

Eesti Naisühtiõpilaste Seltsi liikmeid kohtus New Yorgi Eesti Majas Eesti Ühtõpilaste Seltsi 100-aastase juubeli puhul. Istuvad vasakult: Anu Jüriado-Sagim (Rootsi), dr. Maela Viirsoo (Argentiina) ja Tiina Kook-Neuhaus (Rootsi). Seisavad vasakult: Ilse Roos, Veera Kütt, Malle Kanst, Aili Elmet ja Kristi Kütt — kõik New Yorgist.

Henno Jänest mälestades

Täies tööhinas pidi lahkuma meie seast Henno Jänes. Asta tagasi tuli tal kliinikust abi otsida, kuid ta ei jäänud Lundale puhkama, nagu selleks halgel õigus on, vaid vastupidi: ta rühmas tegutseda otsekui tõe töojõnga edasi. Ja nii intensiivselt, et ta raviruum veel viimasel ajal surnanes rohkem töökabinetiga kui haigetoaga. Nii palju oli tal töid lõpetada, käsikirju ja teoseid korraldada. Teda võemks selpuhul võrrelda haavatud sõduritga, kes täies varustuses rdasi marsib...

Ei sellise konstitutsiooni ja joulise rühiga mehel nii ennenegelt ärs tamma tuli, see näis paradoksina. Aga seda tahtis seda. Temast kui koolimehest, gümnasiumi ja ülikooli rektorist, Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi loojast ja kauaaegsest juhatajast kirjutavad loodetavasti ta maimtud tegevusele lähemalseijad. Allakirjutanu käsitab tema paralleelharrastusi, millised omakorda tunnustavad ta paljuhuvilsusest ja suutlikkusest. Nimelt ta õppe ja ülevaate-teoste koostamisest, reisimamatute kirjutamisest, Stokholmi Eesti Gümnaasiumi teatritegevuse organiseerimisest ja kaasloomisest. Orto kirjastuse nõukogu liikmena, millisele viimatimainitud tegevusi oli voimalus kõrmalt jälgida.

Eesti gümnaasium andis tema patronaazhi all ja küllep ka tema inspireerituna peaaegu kogu oma eksasteerimise aastail hoaaja kohta paarciendust või kirevaid õhtuid. Muidugi oli neil aejaarmastajate üritused, kuid nad kujunesid heale osale Stokholmi rahvast ja eriti noortele kogumiskohaks ja sruitihi ka lavakunsti nautimise õhtuiks, kõnelemata meelelahutuse seiskohast. Gümnasiumi õpilased pidid omama rohkesti energiat ja huvi, et õhtuste koolitundide ja nii mõnelgi õpilasel leivateenimise päevaste tundide kõrvalt ohvetada aega näidendite mage õppimiseks ja harjutusteks. Küllap selleks õhutas neid nende rektor. Ja et ta mainitud tegevust käigiti soodastas, on väljaspool kahtlust. Kitsama silmaringiga koolipuht võimaks sellist tegevust ka lalta või kogumi — õpingute huvide ettekändel — saboteerida. Nüüd aga on rida aastaid, mil sin ei olnud vee! Eesti Ma-

Järg. lhk. 2.

Rektor Henno Jänes.

dum Els Vaarmani kapitalist. Ja V. Konga ise on täiesti õigel teel, et ta kutsetegevuse kõrval loiselt huvitatud on teatrilcomingust. Gümnaasiumi teatritegevus on võimaldanud mainitud noortele näitejatele startimisse, mis on eriti märkimisväärne, kuna meil teatrikooli taoline õppeasutus seni on puudunud.

Orto nõukogus kaasetöötamine ei olnud Henno Jänesele mitte üksnes koosolekuil käimine, vaid ta võttis ema ülesandeid tõsisemalt, hindamise alla tulevate käsikirjade lugemise näol, mis omakorda ta aega nõudis. Ja ideoloogiliselt asus ta tihtu õigel

EPL *3. augustil 1970*

Saksa-Vene sobimus

Läbirääkimised mittekallaletungilepingu sõlmimiseks Saksa Liitvabariigi ja Nõukogude Liidu vahel on jõudmas lõpplärku. Moskvasviisil alustades tähendab Bonni valitsuse välisminister Scheel, et tegemist on tähtsaima poliitilise toiminguga pärast Liiduvabariigi ühinemist NATO ja EEC-ga. Niisama kõrgelt ei hinda aga teatavasti sotsiaaldemokraatliku liidukantsleri Brandti valitsusele opositsioonis olevad erakonnad CDU ja CSU, kes kristlikudemokraatide ja kristliksotsialistide unioonid. Opositsioonis on ka suurem osa läänemeelsetest ajakirjandusest, peamiselt Springer-kontserni suure levikuga lehtede näol.

Neile lehtedele heidetakse mõnelt poolt ette, et nad kasutavat oma suurt mõju viisil, mis mitte ainult õõnestavat poliitilist meeskonda Lääne-Saksamaal, vaid raskendavat ka saksa-vene läbirääkimiste käiku. Ettehéiteid hakkas saama eriti pärast seda, kui paar lehte avaldasid dokumente, mis paljastasid saksa-vene ettevalmistavate läbirääkimiste tulemusi, mida ametlikult pidi saladuses hoidma. Neist dokumentidest ilmnes muu seas, nagu oleks liidukantsler Brandti valitsus valmis tegema veelnatselt järeleandmisi ka Lääne-Berliini küsimuses. Järgnesid nõudugi ägedad rünnakud liidukantslerile opositsiooni ridadest ja neil oli hääletavasti omajagu tagajargi.

Valitsuse sõnul on asjaajamist kindlustama kõigepealt tegelase otsimisega läänerikke juures. Välisminister Scheel külastas Londonit, Pariisi ja Washingtoni, et anda aru Bonni valitsuse idapoliitika vimastest faasidest, kus läbirääkijateks olid saksa riigisekretär Bahr ja sovjeti välisminister Gromõko. Nii lühendirigid kui kantsleramba ja Prantsusmaa ei keelanud oma nousolekut, kuid ei varjanud ka rahutust oma õiguste pärast Lääne-Berliinis. Teiste sõnadega, läänerriigid näisid kahtlevat, kas Lääne-Saksa läbirääkijad on võimelised seadma asja nõnda, et lääne tähtsad positsioonid kaduma ei läheks. Järelikult jagasid läänerriigid enam-vähem sedasama kahtlust, millele Springeri-lehed olid tähelepanu juhtinud.

Tulemuseks oli igatahes, et Liidu vabariigi valitsus avaldas omalt poolt deklaratsiooni, mille järgi mittekallaletungi-leping N. Liiduga võib kehtima hakata alles pärast rahuldava kokkuleppe sauvutamist Lääne-Berliini asjus. Sedasama rõhutasid ka liidukantsler Brandt isiklikult oma mõni päev hiljem peetud kõnes. Deklaratsioon aitas täita toda lünka läbirääkimiste senises käigus, mis oli põhjustanud opositsiooni rünnakuid ja läänerikide kahtlustusi. Teisest küljest aga toodi deklaratsioonigagi uus element läbirääkimiste jatkamisel Moskvas.

Seni on venelased seisnud vastu "kahe erineva probleemi" ühendamisele, s.o. Lääne-Berliini sidumisele mittekallaletungi-lepinguga. Sovjeti seisukoha õigustamiseks tuuakse ette, et Lääne-Berliin polevat Saksa Liiduvabariigi osa, kuna ta asetseb Ida-Saksa territooriumil. Seoskuode Läät vajab tunnustadu Lääne-Berliini kui isesetsevat riigipolitilist üksust, mis iseendast tähendavat suurt vastutuselt nii Lääne-Saksamaale kui läänerikidele. Et tollest seisukohast peetakse jatkuvalt kinni, ilmneb Sovjeti publikatsioonl APN ägedast kallaletungist läänerikidele, et nad ühendavas Lääne-Berliini küsimusega avaldavad survel Bonni valitsusele.

Neis tingimustes on Bonni valitsuse deklaratsioon, et mittekallaletungi-leping N. Liiduga võib kehtima hakata alles pärast rahuldava kokkuleppe saavutamist Lääne-Berliini asjus, kahtlemata vastuvõtu Sovjeti poolsukohaga. Kui kumbki pool nüüd järele ei anna, siis tuuiuh sohimuse toimetulek problemastilseks. Bonni idapoliitikas on sobimusel N. Liiduga suur tähendus eelkõigona taoliste leppimuste sõlmimisel Varssavipakti teiste liikmetega, mis peaks olulisel kaasa aitama pinevuse vähendamisele Euroopas. Selleks on praktiliselt oldud valmis järele andma kõigile vene nõudmistele: leppima sõjajärgsete piiridega, tunnustama kommunistliku agressiooni tagajärgi, nõustuma kahe saksa riigi olemasoluga ja võtlima maa taasühendamise nõudmist, pannes tähtsai kaalule Lääne-Berliini saamise sidumise läänerikide järeleandmiste rajatud sobimuse on aga nii ebakoomilik, et tulemuseks võib olla tiksnes pettepiit pinevuse vähendamisest Euroopas.

A. K.

Eesti nooruse orus

Algus lk. 1

"Ei saanud kuustuseke vastu panna veel kord elus näha nii suuri eesti noortevälge", ütles Salme Pruuden EPL esindajale.

USA kontingendi üldjuhiks on Ilmar Ploser, kes ühtlasi oli reisijahiks, skautide juhiks on Werner Ylös ja guidide juhiks Laine Ylä. Eesti Skautide Liitu esindab Gaston Randvee, kuna hiidu juhataja Herbert Michelson oli takistatud sõitmast. USA-kontingenti on kaasas ka maalevate juhid Mati Koiva ja Ellen Kärner.

Rootsi esindust juhib malevajuht Reiner Ercedi ja guidpoolet Malle Anisma. Rootsi liikuse reisi üldjuhiks oli Richard Norvell, keda abistasid Anu Blunt, Sven Hanson ja Tauri Triumph.

Kanada skautide esinduse juhiks on Juan Lepp ja guidide juhiks Hilja Kuutmaa. Kõnnse on ka malevate juhtidest Leo Puurits ja Hilda Kuutmaa.

Inglismaa, kus eesti skautlust ei ole, organiseeriti laagrisse sõiduks grupp noori, keda teel ja laagris juhtivad Toomas Ojnson ja Evald Mattsbek.

Saabumise päevadel oli ilm see ja ilus. Kuid siis hakkas end tunda andma mägilmastiku nükkelisus. Ühesilma tumni kestel võis olla sängeid pilvi, mõni vihmasagar, et siis kiiresti taas muutuda päikeseks ja soojuseks. Kindlam on sellepärast kaanas pidada vihmamantlit. Kuid vähemalt nende riidada kirjutamisest ei ole ilmataat suutnud hiiriida laagri programmi ega head tuju.

Tõik

Jaapanlased Tallinnas Spordisündmus a. 1930

(VE) — 40 aastat tagasi, ühel südasuvisel nädalal, tekitas Tallinnas erilevust ja andis kõneainet omamoodi kõmuline sünnum: jaapanlased tulevad linna, Eesti — Jaapani maavõiduhs kergejõustikiaste — oli nähtud isegi ex oriente posti oli olnud rikas välisklubiliste poolest — ajalehtedes kuulutati Hispaaniast — ületasid eksootilised külalised kaugest idast kõik soovitud piirid.

Kahel maavõistluspäeval olid Kadrioru staadionile viivad teed tihedalt täis sinna suundavat rahvast. Oli nende hulgas neidki, kes polnud siin na saanud laulupeost saadik (Tallinna staadion rajati teatavasti 1923. a. üldlaulupeo väljakuile).

Kindas juhtus see, et saarased haruldased spordikülalised sattusid Eestisse. Jaapani kergejõustiklaste trupp oilus Euroopas seoses Saksamaal veidi hiljem toimunud üliõpilasmaangudega. Vostleisid "saodendusseks" enne seda mitmel pool, muu hulgas ka Soomes. Seal nad siis põhitigi kindl ja tooli Tallinna.

Tuhandeid silmapaarid jälgisid staadionil suure huviga tõmmunahalisi, väikesekasvulisi ja elastse kehaga atleete, kelle hulgas oli nasalihaga kitsid kuulutavaid nedi nagu kõrgushüppaja Kimura, teivashüppaja Nishida ja

Ja nad ei valmistanud publikule ka pettumust. 1,91 kõrgusel, 1,00 teivashüppes ja 10 meetrit alla 50 sekundi, need olid tulemused, mis tol aal kuulsid maailmaklassi ja mida polnud Eesti pinnal varem nähtud.

Kadrioni staadioni tagant läks läbi kirtsarõopelaine raudtee. Parajasti, kui oli käimas võistlus teivashüppes, möödus sealt rong suure suitsupiiveter sastel.

Kopsud täis eesti polevkivisuitsu lendas Nishida ile neljast meetrist. Eestis ennenähtamatust kõrgusest" nii kirjeldas sundimust "Päevalehe" spordireporter oma võistlusreferaadis. Sama Nishida on mõned nastad hiljem maailmakuulsaks, valmistades amerikalastele kahel olümpiavõistlusel tosist peavalu nende kindlamal võistlusalal.

Kuid sellise naudingu eest, nagu seda oli jaapanlaste nägemine, pidid eesti sportlased maksma üsna kallist hinda. Maavõistlus kujunes ühekülgselt saja ja lõppes Eesti suure kaotusega 49:91. Kõigist kümnest staadionil osalisest ka maavõistluse kava.

Kuna jaapanlastel ei olnud kaasas ühtki kaulutõukajat, siis jäeti see eesti lugevaim ala nende palvel välja ja asendati kolmikhüppega.

Viimane oli aga "japside" eriala ja meie norgemaid.

Esimene võistluspäev, mis lõppes Jaapani juhtimisega 38:25, omas veel kuidagi tasavääilsemat iseloomu. Eesti saavutas kaksikvõidu kettaheites ja viitis ka 800 meetri jooksu. Teine päev toi aga simult paar teist kohta eestlastele ainumaiste jaapani kaksikvõitude. Kaotati aegi edasise. Selle oli kangemaks mcheks Suomiyoshi, kes Soomes oli saanud endale hüüdnimeks "Soome Jussi".

Jaapanlaste külaskäik Eestisse ei jäänud viimaseks. Tallinna staadion sai näha neid uuesti kuus aastat hiljem, kui jaapani kergejõustiklased olid teel olümpia mängudele Berliinis. Siis püstitas Harada kolmikhüppes ile 15,5 m ulatuva tulemuseega Tallinna staadioni rekordi, mis püsis tigemale 20 aastat.

Matti Kopamees (vasakul) ja Valev Vastopa on andekad muusikamehed Kanadas, kes loovad vaandele huludele moodsas stiilis uusi viise.

Uuritakse marisid

Volga ülemjooksul

TAMPERE (Ammuleht) — Marisid on veel pool miljonit. Sõnajälus on pigemini keeleline ini rassiline... — Mingugrust soome-ugri rassi ega ka kultuuri pole olemas... Marid ei taha olla tseremissid, millise nimetusega neid paremini tuntakse... Marid kasutavad saunas vihtadena kase- ja tammeoksi...

Nonda kirjeldab kuuemeheline soome uurimisrühm Volga ülemjooksul asuvaid sugulasrahvast — maridest. Uurijad viibisid N. Liidu Mari autonoomses vabariigis kolm kuud, kus nad tõotasid koos tseremissidega.

Uurimisrühma juhatas dr. Pauli Kajanoja Helsingist ja rühma kuulsid peale tema prof. Henrik Forsius, dr. Aldur Eriksson, biokeemik Mikko Kirjarinta, tenõnsli pildistaja Heikki Nieminen ja laborant Kirsti Partanen.

Rühm on tõotanud koos N. Liidu teadlastega ja on teostanud uurimist enam kui 300 tseremissi juures.

Omaette hüpoteesi püstitasid ka USA nco-tehnokraadid Havardi ülikoolis, kes oma kuulsas "Program on Technology and Society" nõunavad tõestuliku tehnika maksimaalset kasutamist, sest nende arvates tõõstuliik tehnika olevat isennast korrigeeriv süsteem. Ka katsuvad neotehnokraadid meid veenda selles, et enda tahtem me teadame astone-pomme, seda kindlamalt süütame rahu." Sellele väiteie nad lisavad veel, et tehnika poolt loodavas põrgus ei olevatki halb, vaid sellega võidavat harjutda samal viisil kui harjuti lennukit kasutama.

Ukski, ka need, kes lähenevad tulevikule optimistlikult, ei suuda siiski hajutada hirmu ja kahtlust, millise sünnitab ja loob teaduse ülihiire edu päevalt uuenev tehnika. Selle hoiaku põhjustab asjaolu, et tehnika edule vaatamata ahenevad ja vähenevad kõik need võimalused, mis soodustavad meie elu, ja eriti meie füüsilist olemist. See tähendab, et ikvidceruvad just loodulsik-normaalsed elu kandvad ja soodustavad tegurid, ning seda nii suures ulatuses, et ennustatakse mitte ainult tue jäämja saabumist, vaid ka elu hukkumist maakeral.

Tänapäeva teaduses on raske või peaaegu võimatu eraldada küsimust, mida ma tahan teada, küsimusest, mida ma tahan teha, sest iga tegevmine sõltub ühe või teadmise alliksa. Selles näib peituvatki oht, sest selle kohta, mida teha tahetakse, ei küsita enam, kas me seda ka tegema peame. Niiteks automakaseid. Calder kõnelel selles kiu automatiidle illusioonist, ja hoiatab, et kui inimene-tehnik likvideerib looduses esineva normaalse olukorra ja tasakaalu, siis ta tõõtab hävingu heaks. See tähendabki me peame tunnustama loodusseadusi ja nendele rajama oma tehnika, mitte aga illusioonile — me muudame maakera nägu. Selle peab vältima sotsiaalne kontroll, sest mitte muuta maakera, vaid kas teda maakera elamiseks, see on normaalne tahe ja vastav kõigele sellele, mis soodustab meie elu maakeral ja kindlustab inimkonnale ka tehnopoliises tõeolamise.

R. Tarvas
(Meie Elu)

Kunstlikult toodetavad

Algus lk. 1

Jaevadel. Ka näitavad katsed, et inimkäsnoores sõus muutuvsi küiibid steriiseks.

Võimalik on ka muna ülekandmine ühelt naiselt teisele. See võimaldab ka steriilsetel (viljatutil) naistel laste saamise. Vastavad katsed Gottingeni ülikooli sünd. Dietrich Spindi näitsaid (katseloomadena kasutati sigu), et see on võimalik.

Küsitlus näitas, et iga viies naine on nõus ühe teise naise (laenatava) muna abil rasestuma. Lisaks esineb nii ka see võimalus, kui ühel naisel on sünnitamine ohtlik või võimatu, üiirida lapse saamiseks ema (lasta muna teisele ile kanda ning oma mehe spermaga viljastada).

Selleski osas näitas küsitlus, et teiduh küllaldaselt naisi, kes mustuvad täitma tasu eest üüritava ema ülesandeid. See on siis uus elukutse, mille naistle võib anda tulenevalt.

Katsed on küsil ka selles osas: teostada viljastmine juba katsekiaasis ja kanda see saadus siis ile mõnele üüritavale emale. Selliel alal saavutatiu juba teatavat edu Inglismaal (dr. Robert Edwards Cambridge'i ülikoolist konstäös dr. Steptoega Oldhami haiglast) ja Lääne-Saksamaal (dr. Georg Sillo-Seidi Frankfurtist).

Kõige selle teostamiseks valmivad ka juba plaanid nute viljastamiskliinikute ehitamiseks. Need kliinikud on siis ka kohad, kus teadlased säilitavad konservidena hoiule antavaid seemne- ja munarakke. Ka töötavad neis kliinikuis tulevikus retort-amakad.

Küsitlus näitas, et Lääne-Saksamaal 27,1 prots. meestest ja 21,6 prots. naistest kasutaksid "lapse kandmiseks" seda võimalust. Küsitlusele jastavalt vastanud naised rohutasid, et nii on lapse saamine naisele ohutum (33,8 prots.) ja mugavam (26,7 prots). Kunstliku emaks loomisel saavutas seni suurimat edu Itaalia arst dr. Daniele Petrucci (Bologna).

Uurimused peavad ka näitama, kuidas on võimalik (niiteks tua positsioete omaniste ülekandmine kunstliku viljastamise korral (mehe mone rakusüdamiku ülekandmine naise munarakule või ümberpoordulb). Nii oleks võimalik tajakirja "Stern" nalitena) ka ühe teise (ja täpselt sama) Sophia Lorenl loomine Oxfordi ülikooli professor David Daude arbestused näitavad, et teoreetiliselt on see võimalik isegi 50 000-kordselt.

Inimese kunstliku loomise mõtte algatas USA teadlane Nobeli laureaat Herman Muller. Ka pärineb temalt see hüpotees: parandada inimese kvalliteeti. Seda "seimese soidi" seemne kasutamise teel. Selle liitub veel geenide vahetamise ja eraldamise küsimus, et kõrvaldada halvad pärilikud omadused ja kasutada ainult positiivseid omadusi. See tähendab — anda inimesele omaduse mõodu ja soovi järele. Ukskute bakterite osas uuritakse juba kasutamise teel. Selle abil on see võimalus, et kord tulevikus jõutakse selleni ka inimeste osas.

H.H.

ACTA BALTICA IX

Käesoleva aasta mai kuus täitus kümme aastat Saksamaal, Königsteinis katoliku kirjku loodi asutatud ja üksipeetud Balti Instituudi tegevuseet. Oma peallesande kõrval, kogudas kontaktide ja teha uurijate kaitesnadavaks maletjate kõrne balti riigi preaguse olukorra kohta, on Balti Instituut, ka käesoleva aasta jooli kestel saatnud lugejalaante oma materjaamatu Acta Baltica IX (köite (328 lk.) selles on avaldatud 7 pikemat uurimust, nendest 2 Eesti, 4 Läti ja 1 Leedu kohta. peale nende esmakordselt mõned uute raamatute arvustusoonid.

Kuna asutamamees pühnni kohakust on igu koide pühendatud peamiselt ühele probleemide kompleksile, siis on sel korral kõeva voetud majandusiikud olukorrad. Need moodustasid juba II köite sisu. Vaheperi on aga just sel aial palju muudatusi ette tulnud, millelotitu aastaraamatu toimetus pidas tarvilikuks neid lugejaile teatavaks anda. Eesti kohta käivad kirjutised tuleval lugupeetud asjatundjate õulest. Enimeses kisitleb prof. E. Järveson (USA) Eesti majanduse tuleviksi, mi põhiundust kui ka tõõstust, lisaks ka elamiseinfrast. Kirjutise peamiseks väärtuseks tuleb pidada jõurdelisatuid tabeleid mis sisaldavad mitte statistilisiandmeid, vaid mõisaja teadusliike mecitõitega väljaarvestatud indekseid, samuti autori hinnangud majandusselu nähtuste kohta. Teise kirjutise autor A. Parre (Rootsi) on lugejaile juba tuttavad nastaraamat IV, V, VII ja VIII köites ilmunud ülevaated kaudu. Seekord võtab ta pohjalikule analüüsimisele tõõstuse, puudutades põhiundust ainult niipalju, kui see tõõstust toodetavate tootmistega. Ka palgaolud ja elustandard on võetud vaatluisele. Mõlema too hinnatavalt iseloomulikus joonieks tuleb pidada asjaolu, et autorid on kasutanud ainult Nõukogude Liidu publikatsioone, seajiures aga suutnud propagandistlikult esitatud andmetiskust teha õigeid järeldusi. Nii hooplevad nõukogude trukised, et Eesti pinnaioleval poujaastal on tarbekaupade tõotlus ligi 4 korda suurem kui 1940. aastal, kuid N. Liidu loodepoolseid maakonnad, isegi Leningradi ja Moskvat. Samal ajal pole aga Eestis endas mõnikord mual voolu, või see on nii nõrk, et tõõstust ei saa normaalselt tõõtata. Ka hooplevad propagandalehed, et Eesti masinaid veetakse välja idabloikiriikidesse ja arengumaadesse, aga Eestis endas ei jatku maakinvendusvõõdeks ekskavaatoreid. Omanikiisaegsete arvestuste järgi pidi nõukogude põlevkivitagavaru jatkuma tuhandeks aastaks, nüüd aga selgub, et praegune tarvitamiskiirgoni järgi ootustades seda jatkuvat umati 70 aastaks. Lätis osas pakub A. Nammsons lisaks oma kirjutiseie aastaraamatu I köites palju huvitavat materjali põllumajanduse arengu kohta, rõhutades, et see majandusala toodab nüüd ainult 24,1 protsenti kogu sotsiaalproduktist. Mõned põllundusalad näitavad oma toodangu tagurpidimiikuut võrreldes omariikluse ajaga, nnit. teravilja, lina ja suhkrupeedid. Autor rõhutab muuseas emaeiduri suuremat toodangut võrreldes kollektiivmajapidamistega. Sama autori teine artikkel käsitleb uusi saavutusi Läti tõõstuse alal, rõhutades ta põhjendab neid rikkalike ja lästi süstematiseeritud arvudega. Oma kolmanda kirjutise pühendab ta Läti geoloogilisele profiilile ja maaõli leiukohtadele, mis kokkuvõttes väga huvitavad. Väljaspool aastaraamatut üldist temaatikat on selles avaldatud prof. R. Ekmanise pikk ja väga põhjalik töö kultuuriiaaste problleemide kohta 60-ndate aastade lõpul. Autor analüüsib väga üksikasjalikult kriitiisi ja opositsioonilisi tendentse kirjanduses ja kunstis.

Leedu kohta käivas osas käsitleb autor P.A Maroviku tõõstuse arengut selle põhiõtteid ja tulemusi, almult viimaste aastate jooksul — käitise tasuviseie ja tõõliste stimuleerimiseks ja rajatud rakendamise ajastul 1966. 1970, mil 51 protsenti käitistest olid üle ikinud uucle süsteemile.

(Aastaraamatut saab tellida (DM 17:-) 624 Königstein /Ts. Bischof-Kaller-Str.3).

G.N.

Henno Jänest

Algus lk. 1

seisukohal, eriti kordustriikkide avaldamise ja antoloogiate ning liiveiate-teoste koostamise puhul, et siin loguiuses ja pärast Eesti traagilist saatust ei saa teoste avaldamistingimuseks olla ainuiikri kirjanduslik väärtus, vaid ka nende ideoloogiline külg.

Orto nõukogus kasvatoõtsmine oli aga öieti bagatell H. Jänese muu kirjandusliku tegevuse kõrval. Koostaraamatute, antoloogiate, reisiraamatute, ülevaate-teoste koostamise näol ja koguteoste ainutoimetamise ja kaastoimetamise kujul. See koos suure hulga artiklite avaldamisega tedtes ja ajakirjades moodustab juba toodangu, mis kõnelelb tohutust energiast ja kunstist kõige selle jaoks aega leida.

Mainitud tegevus pancb arvama, et kadunu oli isoleerunud kabineti inimene, kes on kapseldunud oma nelja seina vahele. Seda osalt muidugi, kuid tal tuli rühmata vaga palju valjaspool tõõrumme. Seda nõuda ainult gümnaasiumi ehakinded majandusliik alus. Kui kodumaal Eesti riik rootsi vähemustrahvaiste ülal pidas gümnaasiumi ja põlluiõõkeskkooli, algkoolide ülnagi suure vorgu kõrval, siis võrratult rikkam Rootsi riik võimaldas meile vastutasuks viiga üüriikse Sigtuna gümnaasiumi kõrval aiuult ühe õhtugümnaasiumi ja kaks õigkooli. Ja selliegi gümnaasiumi olemasolu ja kestvus ei olnud rajatud seadusega kindlaks määratud põiiscle aiusele, vaid hoopis kehvade majandusliike ressurssidega, problemastilisele eksisteerimisele. Neis aiukirjis piili rektor öieti palju uksi ja snud kulutama, et gümnaasiumile hingamise kehvi võimalusi jälle välja kaubelda. Rootsi omad rektorid on kõigest sellest närvenõudlikust askeldamisest vabad. Aga Ohtugümnaasium püsis — pisis nii kaua, kuni ta elluküsuja ja hoidja ise elus püsis. Rootsi ja ta rektori kuustuse — on nii kaudsetult ühte langemud...

Ei, H. Jänes ei olnud ainult kabinetiinimene. Ta tuli kabinetist välja ka siis, kui selleks sundust ei olnud. Mõiten nõid ekskursioone, mida ta kaugemad olid, nagu loeme raamatust: H. Merelaid. Pääkese tousu poole (Reisimärkmed Indiast, Filipiinidelt ja teistest Kaug-Ida maadest) ja H. Jänese Hiinasse-alast reisist USA-sse: Teekond Läände.

Nähtavasti ta suur tõõkogus tõi talle rahuldust — miks muidu nägine teda ikka lahkenäolisena, opimistlikuna, averaxmetelise mehena, keda alati heameel oli kohata. Loodus oli annud talle jõuiis-kõrge staatuuri ja sellisena ta ka ladus oma laiudele õigadele ülesanneid ülesannete järel. Ainult ühes asjas oli loodut tema juures eksinud: et Henno Jänes nii ülekohtuselt vara meie seast lahkuma pidi, jättes pagulusse tühja kohta, mis end väga tunda annab. Aga Vanalkkuna panus meie kulturisalve ja — ajalukku oli täiskaaluline. Ja on osalseks hüvituseks meie järelejäänuile ja meie järglastele, nagu ka Kadunu paljukannatanud omakseile.

Artur Adson

Uus ühiskond TEHNOPOLIS

Tehnopolis ei ole ilnn ega ellk, vaid see ühiskond, milles me iänapäeval elame. Selle nimetuse iänapäeva tehnika ajastu ühiskonnale andis Nigel Calder oma raamatus "Technonolis, Social Control of the Uses of Science" (1969). Nii on siis tehnopolis ka see ühiskond, mida üsna drastiliselt visii modifitseerib ja kujundab tuumajastu tehnika. Seda niite simult tema arengu, vaid ka karakteri osas.

Tehnika kasutamise osas teatakse nüüd, et tehnilise arengu võimalustel puuduvad piirid. Nüüleks üües astronaut Frank Borman mulle, et "kui lähitume tehnilisest vaatekohast, siis võidakse teha kõike, mida tahetakse."

Et see on nii, sis on ka see paratamatu, et me vajame ka selle arengu osas sotsiaalset kontrolli, sest samal ajal, kui inimene võidutseb maailmaruumis, surevad kalad jõgedes, sünnivad käteta või teisiti vigased imikud ja tekivad uued haigused, absoluutselt pessimistlikud, teiselt poolt jälle hiiidatuna optimistlikud. Kuid Calder väidab siiski, et "me istume rongis, mis sõidab otseteel põrgusse." Sellele lisab Georg Picht oma raamatus "Mut zur Utopie", et me peame midagi ette võtma, et saltlada inimkonnale normaalne elu."

Omaette hüpoteesi püstitasid ka USA neo-tehnokraadid Havardi ülikoolis, kes oma kuulsas "Program on Technology and Society" nõunavad tõestuliku tehnika maksimaalset kasutamist, sest nende arvates tõõstuliik tehnika olevat isennast korrigeeriv süsteem. Ka katsuvad neotehnokraadid meid veenda selles, et enda tahtem me teadame astone-pomme, seda kindlamalt süütame rahu." Sellele väiteie nad lisavad veel, et tehnika poolt loodavas põrgus ei olevatki halb, vaid sellega võidavat harjutda samal viisil kui harjuti lennukit kasutama.

Ukski, ka need, kes lähenevad tulevikule optimistlikult, ei suuda siiski hajutada hirmu ja kahtlust, millise sünnitab ja loob teaduse ülihiire edu päevalt uuenev tehnika. Selle hoiaku põhjustab asjaolu, et tehnika edule vaatamata ahenevad ja vähenevad kõik need võimalused, mis soodustavad meie elu, ja eriti meie füüsilist olemist. See tähendab, et ikvidceruvad just loodulsik-normaalsed elu kandvad ja soodustavad tegurid, ning seda nii suures ulatuses, et ennustatakse mitte ainult tue jäämja saabumist, vaid ka elu hukkumist maakeral.

Tänapäeva teaduses on raske või peaaegu võimatu eraldada küsimust, mida ma tahan teada, küsimusest, mida ma tahan teha, sest iga tegevmine sõltub ühe või teadmise alliksa. Selles näib peituvatki oht, sest selle kohta, mida teha tahetakse, ei küsita enam, kas me seda ka tegema peame. Niiteks automakaseid. Calder kõnelel selles kiu automatiidle illusioonist, ja hoiatab, et kui inimene-tehnik likvideerib looduses esineva normaalse olukorra ja tasakaalu, siis ta tõõtab hävingu heaks. See tähendabki me peame tunnustama loodusseadusi ja nendele rajama oma tehnika, mitte aga illusioonile — me muudame maakera nägu. Selle peab vältima sotsiaalne kontroll, sest mitte muuta maakera, vaid kas teda maakera elamiseks, see on normaalne tahe ja vastav kõigele sellele, mis soodustab meie elu maakeral ja kindlustab inimkonnale ka tehnopoliises õieolamise.

R. Tarvas
(Meie Elu)

Pettunud Kuu-vallutaja

(VE) — Ühendrikide astronaut Neil Armstrong, kes esimese inimesena astus Kuu pinnale, markis Washingtonis toimunud pressikonverentsil, et inimkond ei ole küllalt hinnanud Kuu vallutatsist ning ei ole teinud sellest järeldusi tuleviku planeerimise kujundamiseks.

Nüüd, mil Kuu vallutamisest on möödunud üks aasta, tehti Ühendrikkides uurimus Apollo 11 Kuureisi kohta ning selgitati, kui palju inimesi seda suurt sanavtust hindavad ja juurest selle juure. Seejuures selgeleb ka se, Kajanojagi meeledli erinevatest kui ta võrdleb soomlaste ja maride väärmust.

— Marid on üldiselt tumedamad, paljud mustjuukselised. Ja on lühikavulised — mehed keskmiselt 165 cm pikad. Tüüpilise mari laup on madal. Silmakulmud ja põsed on tugevaiks arenenud. Prof. Forsius tähendab, et marid on tumedusilmsed ja meenutavad lähedale poolest lapiasi.

Mari vaheriigi elab kahesugusedki marisid: lasamaa- ja mägilsma-marid. Viimased elavad lääne pool ja on ka enam europiased. Dr. Kajanoja märgib, et vere poolest on teatavaid veregruppe, milliesid mele hulgas ei esine. Need viitavad ida poole.

— Mesihaste pidamine ja nendeli saadud vaha oli varem maridele elatusvahendeiks. Nüüd on need kaotanud oma tähtsuse. Aga seeeest on mesilaste pidamise päriund kolhoosid, iiteb dr. Forsius. Mesindamine ja metsamajandus on tänapäeval maride tähtsamad elatusvahendid. Kuna teed on viletsad, siis on seda enam kasutatav Volga liikluseena. Kuiad ei ole ülatseest kuidagi eraldatud. Neid ühendab Volga. Mingeid ühiseid rahvapiidustusi kui seesugusedki maridel pole. Nende pühad lõimuvad peamiselt ühendusse poliitiliste sündmustega.

Saun on elnud kunagi tuntud igas paigas laial läändc. Marid peseval endiid meeleldi. See on vana pärimus. Tavaline saunapäev on laupäev. Maride saunad on üldjoontes samasugused kui Soomes. Kuiki kerie erineb soome omast. — Meie viskame vett kividele. Maride saunas on auk müüris, kuhu vett loobitakse, tõldes dr. Kajanoja. Kasevihtade kõrval kasutavad nad ka tammevihte.

Mr.

■ Nüüd, kus U.S.A. vaenulik Charles de Gaulle on riigijuhi kohalt lahkunud, võib märgata U.S.A. turistide voolu suurenemist Prantsusmaale. Samas aga näitab statistika, et amerikalased ei kuluta enam Prantsusmaal oli palju raha kui varemalt aegadel. 1963. a. kulutas U.S.A. turist Prantsusmaal keskmiselt 208 dollarit, kuid aiinult 157 dollarit 1968. a. Turistide hulgas on palju hipiste, kes mudavad vaid kuidagi reisiklubi tasuda ja ajavad väga vähese-ga läbi.

Dr. R. Peets oli Kanadas

Toronto viibisid nädalapäevad külas dr. R. ja pr. Nora Peets Marokost. Dr. R. Peets oli Eesti iseseisvuse ajal Eesti Vabariigi konsuliks Marokos.

Kuigi dr. R. Peets on kõrges eas, pruegu 77-aastane, tõõtab ta Maroko peallinnas Marakechis edasi praktiseeriva arstina. Ta kohapeal ära õppinud ka araabia keele. Dr. R. ja pr. N. Peetsid külastasid Torontos sõpru ja sugulasi. Torontosse saabsid nad üle Pariisi ja Montreali ning kolhoosid, iiteb dr. Forsius. Maride riimine ja metsamajandus on tänapäeval maride tähtsamad elatusvahendid. Kuna teed on viletsad, siis on seda enam kasutatav Volga liikluseena. Kuiad ei ole ülatseest kuidagi eraldatud. Neid ühendab Volga. Mingeid ühiseid rahvapiidustusi kui seesugusedki maridel pole. Nende pühad lõimuvad peamiselt ühendusse poliitiliste sündmustega.

Saun on elnud kunagi tuntud igas paigas laial läändc. Marid peseval endiid meeleldi. See on vana pärimus. Tavaline saunapäev on laupäev. Maride saunad on üldjoontes samasugused kui Soomes. Kuiki kerie erineb soome omast. — Meie viskame vett kividele. Maride saunas on auk müüris, kuhu vett loobitakse, tõldes dr. Kajanoja. Kasevihtade kõrval kasutavad nad ka tammevihte.

Mr.

V. Murelik 50-aastane

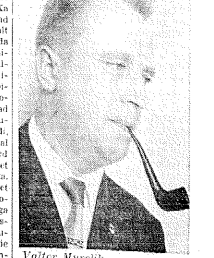

Valter Murelik.

Valter Murelik tähistab 3. augustil oma 50. sünnaastapäeva. Juubilar on sündinud sega 13. augustil 1920.

Pärast gümnaasiumi lõpetamist astus Valter Murelik oma ja jälgedesse: ta valis oma elukutseks põllumajandusteaduse, mille omandistas Tartus. Kuni vene teise okupatsioonini. Vene vägede tõgede sissetungi ees ta mitmeid raskusi ja hädasid. Saksamaale, sattudes seal Oldenburgi sõjapõgenike lagrisse. Kuid ta oli vaheperl ka ile elanud viletsuse ja hädada Belgias sõjajärgnde laagris.

Aastal 1951 asus V. Murelik Rootsi ja tõõtas Olofströmis. Ta oli juba kodumaal sellskondlikult tegev. Paguluses jätkes ta ühiskondlikku tõõd eesti organisatsioonides. Olofströmis olles oli ta EELK Lõuna-Rootsi kogudiise Olofströmi pihtkonna esimeheks.

A. 1956 asus V. Murelik Göteborgi, kus ta tõõtab SKF-i valistikus kuulaagrite kontrollijana. Göteborgiski on juubilar jatkanud eesti ühiskondlikku tõõd: on olnud Göteborgi Põllumeeste -Kogu Rootsis juhatuslige ja laekur ja on Endiste Eesti Politseiametnike Kogu Rootsis juhatuslige ja laekur selle asutamisest saadik.

Valter Mureliku sõbrad, tuttavad, kaasvõitlejad ja ametikaaslased õnnitlevad teda juubeli puhul. Oni tahiit rahvusliku võitlejat ja soovivad talle palju õnne, edu ja tervist, et saiatkata tegevust oma elu teisel poolaajandil!

Kaasvõitlejad